

11/1

מס' תע"מ ק"ל 38/ב

סיכום ועד הכספים, סניף קיימה ביום ד',
ח' בטבת תשי"ז, 12 בדצמבר 1958, בשעה 8.30

ע.ו.ג.

חברי הוועדה:

- י. גורלי - היו"ד
- א. גלסמן
- י. גפרי
- י. גדר
- ש. דיין
- א. הרשפלד
- י. חזני
- י. טפיר
- ז. טווייב
- י. פורדר
- ז. צור
- ח. רונין

מזכירים:

- ד. הרוביץ - נגיד בנק ישראל
- טר. זרימלי - מטעם משרד האוצר
- מר. גר-יוסף - מטעם בנק ישראל
- מר. סייבק - מטעם משרד האוצר

סדר היום

- א. שאלות חברי הוועדה לשר האוצר;
- ב. סיכומיה של ועד השבה בענייני סכר ובעניין העגרות מסעיף לסעיף;
- ג. מס' קניה (תוסבים חוזרים);
- ד. אישון הדיון בחוק הריבית.

היו"ר י. גורלי:

אני פותח את הישיבה.

ז. סוזאייב: לאחר שהשרנו מספר רשימות של נקודות פיתוח לאורך פטור מס-הכנסה, בשאלה שאלה מה יהיה גורל נקודות ישוב מינן נקודות חקלאיות (כלומר מינן קיבוצים או מושבים). גם ר לנו כי ההנחות מינן בה לוולט. רצוני לשאול את שר האוצר מה יהיה גורלה של החלטה במיזור לכיש, בטביבות גת. מחלוננים עם י אעפ"י שנקודות ה יטבות בטביבה קיבלו מולן הנחות לפי התקנות שפורסמו, בשארן מושבי קריית-גת מרוץ למחנות זה.

טבית, מני מבקש בא-כח הוצר ימסור סקירה קצרה על סכירת אגרות סלורה-הכנסה. קראתי בעתונות ששר המסחר והמעשיה הודיע כי התאחדות בעלי המעשיה עומדת להוציא אמסיסיה של 15 מיליון לירות לשנת הקיב הבטה. מושבני שכל הודעה על אמסיסיה נוספת נמרט זמכרו אגרות הכסחון, מחברת נאלו האחרונות בצורה החטורה ניוטר. העיקר הוא שיווצר נציבור אמון לגבי אגרות אלו, כי בדרך כלל חוששים שמה "יתחכם" האוצר וישנה את ערך האגרות אעפ"י שהן מצמודות לדולר, ולפיכך לא כדאי להפקיע את מסיי החטונות בענין זה. לסדו מסיי-הדולר כי מאירן יורד בדגע מסדיניות האוצר היא להציף את השוק, למרות הנפחת המיידות. הציבור מצפה שעה כל עליה באינדקס יעלה גם מאיר אגרות הכסחון במון מוטומטי. מדיניות האוצר צריכה להיות על מן להגדיל את מון הציבור באגרות הכסחון, ולהבטיח כי לא תוצאנה כל אגרות חדשות בעויד הקרוב. חושבני שזהו אחד הגורמים החשובים לאי-התקדמות המכירה לפי התכנית.

ט. חזוני: לשאלתו של שר סוזאייב בקשר לקריית-גת, רצוני להודיע כי ועדת-המסנה טיפלה בענין ישובי המסר לאורך פטור מס-הכנסה, האליטה לתת לישובים אפטרות לערער בטען חדשיים. תקוה זו מטתיית עכשיו, והערעורים והוגשו מתרכזים בנציבות מס-הכנסה ונאל מזכיר ועדת הכספים. עתה כריך יהיה לעבור על בקשות הערעורים ולקבל החלטות סופיות.

א. אלטמן: האם בדיוני ועדת-המסנה לא ראו לנכון לקבוע גם את ירושלים כעיר-ספר? חושבני כי ירושלים ראויה למידה מסויימת של הקלות, כדי למסוך העברת מפעלי פיתוח לבירה.

הינר י. גורני: מני חושב כי יש להעביר את בירור השאלה בענין קריית-גת לוועדת המסנה. את שאלת ירושלים מיי-אפטר לעורר טגב תקנות לפיור מס-הכנסה החלות על ישובי ספר חקלאיים ולבד.

ה. טיט מי דויד - המסנה בענין מס-הכנסה

הינר י. גורני: ועדת-המסנה סיכמה אמס את דיוניה בנוגע למסכורות הדיינים, מסכורת מבקר המדינה ומסכורת שרי הממשלה. אשר למסכורת הדיינים, החליטה ועדת המסנה לאשר את הסבר שנקבע במסגרת התפקוד הקודם שהיה מקביל לדרגות השונות במסגרת הדירוג של הסופטים. היא הליטה לא להיכנס לפי טעה בדיונים על תיפקוד, עד לאונו של שר הדמות מו סגנו, מאחר שהדיון בשאלה זו מחייב את נוכחותם. שאלת הדירוג במסגרת פתוחה לפי טעה מסיגה זו, ואילו המסכורת המתוקנת תשולם לדיינים בהתאם למסגרת התיפקוד הקודמת.

טבית, מיטורנו מסכורת מבקר המדינה ושרי הממשלה החל במסגרת הדיון לא עמדה במנינו שאלה של דטרהקטיביות, מאחר שהמסכה לדון במסכורת השרים ובמסכורת מבקר המדינה ניתנה לוועדת הכספים ע"י המנסח בחודש ספטמבר. גם מן החוץ לא באה יזמה בכרון זה, ועל מן החלטנו שהמסכורת המתוקנת תשולם החל באוקטובר שנה זו. אולם, תשובת-לו ועדת הכספים הופנתה לטענה כאילו בהגה הוועדה בענין זה באיפה ואיפה.

אותה טענה, שהוטמעה במידה רבה של זהירות
ובעקיפין היתה, כי מאחר שהוועדה ראתה לנכון לקבוע לטופטים מסכורת
מתוקנת בגוף רטרואקטיבי מיוני 1955, יוצא כי לגבי מסכורת השרים
ומגדור המדינה יתהווה הפרט של 15 חדשים בערך. אמנם אין קשר פורמלי
בין שני סוגי מסכורות אלה, ואפשר היה לומר כי בענין העומדים בקבעה
רטרואקטיביות מטום שדיוני הוועדה נמשכה כ-15 חודש - מה שאין כן לגבי
מסכורות מגדור המדינה והשרים - אולם ועדת-המטנה סיכמה כי יש להביא
בחשבון עובדות אלו ולבחור בשליל-ביניים. נקבע כי גם מסכורת מגדור
המדינה ומסכורות השרים תשולמנה החל ב-1 באפריל 1956.

כמו-כן החליטה הוועדה שלא לנקוט עוד
בטרמינולוגיה הקובעת כי מסכורתו של מגדור המדינה כמסכורת שר בטמטלה -
אף כי מבחינת הסגנון זוהי אותה מסכורת. הוועדה הגיעה לידי מסקנה שכל
הקבלה עשויה לפעמים להכשיל, ועל כן מוטב לקבוע את המסכורות למיניהן
לפי טכומים ללא קניעת הקבלות.

מבקשת את הוועדה לאשר את מסקנות ועדת-
המטנה.

הדו"ט: לאשר את מסקנות ועדת-המטנה
לענין מסכורת.

הי"ר י. גורני:
רצוני להביא לידיעת הוועדה כי איטרנו
בוועדת-המטנה גם שלושה מכתבים של המטונה
על התקציבים, בקשר להעברות עונות מסעין לסעיף. הבקשות אושרו
פה-אחד.

הדו"ט: לאשר את בקשת המטונה על התקציבים
להעברות מסעין לסעיף.

ג. מט קנייה (ורשא י"ו חרדוני)

הי"ר י. גורני:
לאחר שהוגשה לחברי הוועדה טבלה מפורטת,
על תקנות מס-הקניה כפי שהן חלות על תושבים
חוזרים עד היום, לפי הצו מה-22 ביולי שייכנס לתקפו ב-1.1.57, ולפי
ההצעה החדשה - האם מוכן מישהו מחברי הוועדה להסוין בהצעה של הענקת
פטור רק למי שחוזר בעבור שבע שנים ויותר (לפי הצו העומד להיכנס
לתוקף)?

ס. דיין:
אני בעד הענקת פטור לסטודנטים חוזרים או
לאנשים הבאים להתישב בארץ, אפילו כאשר
המדובר הוא בפריג'ידרים, מכונות-כביסה ודומיהם. אין הצדקה לחייב בכך
אפילו מי שנוסע ללמוד בחו"ל לתקופה של 3 או ארבע שנים, ומקבל את
מתנה מסוג זה.

מר אריאל:
במידה ונבחרו עם טסק-בית ומביאים אפצים
אלה במצב טטוטט, הם פטורים. לעומת זאת
צריך להביא בחשבון כי פריג'ידרים, מכונות-כביסה ומכשירי-חשמל ניתנים
לרכישה גם בארץ, ותושב הקונה מכשירים אלה בארץ חייב לשלם עליהם מס-
קניה; אין הצדקה לכן להפלות לטובה מי שמביא מכשירים אלה חדשים מן
החוץ.

ז. סנזאייב:
בסקום החקופה המוצעת של חמש שנים, אני
מציע לקבוע תקופה המתאימה למסן הלימודים
הרגיל של סטודנט בחו"ל - בין שזה שלוש ובין שזה ארבע שנים. איני
רואה מה טעם לצרות-עין לגבי דם אשר יש ביכולתו להביא דברים אלה מן
החוץ, ועל"כ תוגל קליטתו בארץ.

סר. אריאל:

לפני ולוטה חדשים היתה גישתו של האוצר
שיט להחמיר לגבי מסים אלה. היום אנו
חוזרים בנו, ומתברר כי חברי הוועדה אינם מרוצים מהקו שאנו נוקטים.
יש שתי גישות לענין זה: גישה אחת אומרת כי אדם בחו"ל מגיע לרכישת
דברים אשר בארץ לא יכול היה לרכושם, היות והמסכורות שמקובלים אנשים
בחוץ הן גבוהות יותר, אפילו ממלא האיש אותו תפקיד שחברו ממלא בארץ;
אילו נטאר בארץ לא היה מגיע לכך, ועל כן אין הצדקה לפטור אותו נוסף
על כך גם מסים אשר הנשארים באין חייבים בתשלום. גישה שניה אומרת כי
אין להקשות על אדם החוזר לארץ.

ז. סוזאניב:

יש להבדיל בין סטודנט ואיש-מקצוע; לבין
פקיד הנוסע מטעם המדינה.

סר. אריאל:

סטודנטים נדרך-כלל אינם מצליחים לרכוש
מכוניות בחו"ל. כמובן שהוועדה רשאית לבטל
את הפיסקה המסייגת בפטור הכללי הניתן לגלה החוזרים לאחר חמט שנים
או יותר.

ז. סוזאניב:

מאחר שאנו מכירים בזכויות מסויימות המגיעות
לעולים החדשים, רצוני לדעת מה הנימוק שלא
ננקט אותו יחס גם לגבי תושב אשר עזב את הארץ מסיבות שונות וכעבור
תקופה מסויימת מחליט לחזור.

י. פנדר:

אני חושב שהגישה של האוצר לעניינים אלה היא
מקרה קלאסי של שגיאה פסיכולוגית מאתו טוב
אשר גרמו למדינה נזק רב. ענין זה מטושטש נושא עיקרי לשינה ולהתמרות
בין עובדי המדינה בחו"ל. פקיד אשר חוסך ממסכורות שם כדי להקיש לעצמו
מס-בית לצורך אותן השנים שהוא ממלא את תפקידו בחוץ, צריך למכור את
כל החפצים הללו לפני שהוא עולה לארץ, אם כי המחירים שם הם גפסיים,
רק מסום שלא יוכל לעולם לשלם את המכס ולמס-הקניות שיוטלו על חפצים אלה
בנאו לכאן.

הי"ר. ז. גורי:

לגבי חפצים ביתיים מסומסים נקבעה האמרה
רק לגבי אלה שיצאו את הארץ אחרי ה-22 ביולי,
ע"כ שנתווספה פסקה "לטעם שכונת-כביסה חשמלית, מקרר...". לגבי שאר
חפצי-בית לא חל כל שינוי, והוועדה צריכה להחליט שלא לקבל את הצעת
ההחמרה.

י. פנדר:

קטיגוריה שניה של אנשים אשר תקנות אלו
חלות עליהם הם הסטודנטים בחו"ל - קטיגוריה
עדינה ומסובכת מאד. לא מדבר עתה על הבעיה בכללה, אן אני מתנגד לגישה
הביורוקרטית שיט לנו בשטח זה. אין אני רואה כל אסון למדינה אם אדם
החוזר מחו"ל מביא איתו רזרבה קטנה שתמס לו יסוד להקמת מסק-בית בישראל.
גם הפקידות הגבוהה בארץ אינה יכולה ליצור לעצמה רזרבה זו, ויש להביא
בחשבון נ"י אנשים אשר נמצאו כמה שנים בחו"ל חוזרים לכאן מבלי שתהיה
להם כאן אפילו דירה ועליהם להתחיל את הכל מבראשית. האוצר צריך היה
להסכים שתי שנים להניח כי מגדיר החוזר מחו"ל, או אפילו בספח מסחרי,
מביא איתו מכונית לצרכי מכירה ורווחים. ההתמרות הרבה הקיימת בקרב
החוגים האלה של אזרחים ישראלים בחו"ל ודאי מביאה נזק למדינה. אני
מבקש את האוצר להתחשב בכך שכונתם של יהודים אלה עפ"י רוב איננה
עטיית עסקים, וכי הם נתונים שם בתנאי חיים מתוחים.

א. אלטמן:

הבאתו של עולה חדש לארץ עולה למדינה בכספים
רבים, והילו באן מדובר על אזרחים הנמצאים
בחו"ל ושבירים הנרירה לחזור פו שלא לחזור, וחושבני כי הם נכס חשוב
למדינה לא פחות מהעולים החדשים. לא מדובר על כך שהמדינה תסייע להם
במשהו לחזור לארץ, וכך שהמינימום שיש להם הוא לפחות הקלה
פסיכולוגית. אושכני כי מדיניות המכס שלנו צריכה להיות מכוונת רק
ליבוא לצורך עסקים. היבוא האחר איננו מוצדק, וגם איננו מהווה גורם
בעל משקל פיסקלי. הצעתי היא להפחית את התקופה שלאחריה אפשר ליהנות
מפטור, ולאפשר לאנשים להביא מחו"ל מכסומם ולא מינימום בכל חפצי
התצרוכת האישיים ומסק-בית.

לגבי חפצי-בית אני מציע למחוק את הסלה
"מטומטים"

ש. דיין:

היו"ר ז. גורני:
אני מבין היטב את אלה המציעים לעשות הקלות
מתוך שיקולים של התחטבות פסיכולוגית לשם
הטבת תוצאות פסיכולוגיות מסויימות. אולם מאידך
הזאת רגישים מאד להקניית יתרונות לחלקים מסויימים של אוכלוסייה,
והדבר טרעיל את האוירה בארץ. נכון שרוצים היינו לראות בכל אזור
ישראלי הנמצא בחו"ל שגידור המדינה, ובדרך ששם הוא ספוג סדירות אין
הוא יוצר עם אוירה טובה. יש לשקול מה עדיף על מה, יכול להתקבל על
דעתי רק שיקול מסוג זה, אך אינני חושב כי אזורי ישראל הנמצאים בחו"ל
זקוקים להקלות סיועיות. בדרך-כלל מעונייני מאד אנשים רבים להישלח
לחו"ל לכה שנים, כי דת-חיייהם שם גבוהה יותר מאשר הייתה בארץ (פרט
לסטודנטים), וגם איננו יולדים להתעלם מן האוירה הנוצרת בארץ סביב
ענין זה. גישתנו צריכה להיות דיאליסטית, מתוך חשבון קר של עדיפות,
ולא מתוך רחמים.

לפי ההצעה של האוצר תופחת התקופה של טבע
שנים לחמש שנים, תוך סייג נוסף שמי שיצא את הארץ לפני 22.7.56 יוכל
ליהנות מן ההקלות שניתנו עד לאותו תאריך; מי שיצא את הארץ לאחר תאריך
זה, לא יוכל ליהנות מסטור על מכונית-כביסה, מקרר חשמלי ומכשירי חשמל
אחרים. אלה הם מכשירים אשר לדונ אזורי המדינה קשה מאד להשיגם ואינני
רוצה מה נעם יש להקנות כאן יתרון לטישהו רק מטעם שהוא נמצא כמה שנים
בחו"ל. אשר לסטודנטים, הרי גם המדינה מסקיעה משהו בהטלה הגבוהה
שהם רוכשים לעצמם, בשלקם הגדול קיבלו טטיפנדיות, ובחלקם מקבלים מטבע
זר מהארץ. לאחר שהצינור מסקיע בהטלה, אינני חושב שהיה חייב להקנות
להם גם יתרונות למעלה מן המידה. אשר להרחבת הסטור לגבי כלי-רכב
חמוניים, גישתי מאד מסוייגת. חושבני כי אסור להפליג רחוק מדי.

מר אריאל:
הצעות אלו עובדו על-ידינו לאחר שקראנו את
כל התזכירים שנשלחו עלי סטודנטים ועובדי
מסדר החוץ. אנטי מטרד החוץ כאן אמרו לנו שאם תקבלנה ההצעות שאנו
האענו, לא תהייה להם טענות נוספות. זהו נוסח-פשרה שעובד בהחשב עם
כל הגורמים.

ז. פונדב:
לדעתי גישתו של היו"ר איננה נכונה. מורגש
אצלנו מסחר באנשים בעלי השכלה מקצועית
גבוהה ואפילו השכלה כללית. גורלן של סדינות מודרניות תלוי היום
בו יכוז של אנשים בעלי השכלה בקרב אוכלוסייתן. חשיבות הדבר גדולה פי
כמה לגבינו, כי אי-אפשר לפתח תעשייה או ענפים אחרים של המשק אלא
בתנאים טכניים מסוכללים ביותר. לכן חייבים אנו להבטיח למדינה חוג
גדול של אנשים בעלי השכלה ומספחים. במקצועות שונים. ההצעות של האוצר
אינן כלל-וכלל בעלות ערך פסיקלי, אלא כוונתן בובעת מגורמים שונים
לגמרי. כאדם ליברלי לא אוכל להגין זאת. אני יכול להגין שצריך להבטיח
בחוק כי לא ייעשו עסקים הודות לסטור ממכס ומס-קניות, אך אינני מניח
שעובדי מסדר החוץ נוטים לעשות עסקים כאלה. אני חושב כי ההצעה להאריך
את תקופה עד טבע שנים הביאה נזק גדול.

ז. סנזאניב:
האצתי היום כי לגבי חפצים אישיים, חפצי-בית
מטומטים יצא פטור כפי שהיה עד עכשיו -
כלומר, לא ר. תקופה של שנתיים. הצעתי היא למחוק את הסעיף הנוסף
"למעט מכונית-כביסה חשמלית, וכו'", ובמידה ולא תסכימו לכך - אני מציע
לקבוע לגבי סוג אחרון זה תקופה של שלוש שנים. אני מציע שכעבור חמש
שנים אפשר להביא לארץ את כל הסוגים וליהנות מסטור כללי.

היו"ר ז. גורני:
נסתם בענין זה בישיבה אשר תתקיים ביום ב'.

ד. חוק הריבית

ז. סוגיא יב:

רצוני להסביר מדוע נימת הדיונים בנועדה
שונה מנימת הדיון בכנסת. יש לכך סיבה

סובבת, ועוד אעמוד עליה.

אמרתי פעם, כדי להדגים עד כמה הריבית
המופרזת מכבידה על טועלים מעטייתיים, כי אילו היו מאפשרים להם
לקבל אשראי מתקבל על הדעת, לא היתה מועוררת בעיית השכר באומה צורה.

סר. הרובניץ:

האשראי בארץ מגיע ל-3 מיליון לירות,
ויחד עם הריבית - אולי ל-45 מיליון.

שכר-העבודה מגיע ל-1,300,000,000. אין כל פרופורציה בהשוואה
כזאת.

ז. סוגיא יב:

הדברים שאמרתי היו מבוטאים על בדיקת
כמה מעלים. גם אנו המתנגדים לחוק זה
איננו מרוצים מהמצב הקיים במדינה, ורואים נזק רב בריבית מופרזת.
אולם אם איננו תומכים בקביעת אחוז ריבית חוקי, הרי זה מסוים שאנו
חוששים שהדיון בחוק זה מושפע יותר מדי מדעת-הקהל ומצטרפים לכך גם
ניטוקים פוליטיים במידה רבה דימגוגיים. כאשר מופיעים בפומבי
בכנסת כל הנואמים, מתועמים על "נושכי-נטך", אך כאן בוועדה נוקטים
בלטון זהירה יותר וההיסוסים הם רבים יותר, מסוים שרואים גם מה עלול
להיות הנזק. דוקא קיומו של לחץ מצד דעת-הקהל מחייב לבדוק טוב ושוב
אם החוק המוצע באמת יביא הועלת.

יש דעה האומרת שאולי כתוצאה מהפחתת
האשראי הפרטי (שתבוא בהכרח בעקבות קביעת ריבית טכסימלית) לא יוכלו
עוד להתקיים אנשים רבים על הלוראות ברינת ויצטרכו להשקיע את
כספם בצורה יותר פרודוקטיבית. כמובן שיש ערך מנוויע לגונה הריבית
המכסימלית. אם הגבול יהיה 10% בערך, צריך להגיא בחשבון שרק כמה
בנקים גדולים יוכלו להחזיק מעמד בכך ואילו בנקים בינוניים, קטנים
ואשראי פרטי לא יוכלו להתקיים. אני מטופק עם הכסף החפטי של האשראי
הפרטי יופנה לאחר זאת לאגרות-חוב דוקא. אין לי ספק שהמטלה תסתבך
בענין זה, אך גם בתור מפלגה אופוזיציונית מחובתנו להזהיר ולבסות
לכוון את המדיניות לפסים שאולי לא יביאו לתוצאות כל-כך מסוררת.

אני טציע לעשות את המפנה הזה בטני
טלבים: קודם-כל נפעיל את החוק לגבי אשראי בנקאי, לאחר שבסכים על
אחוז המכסימום. לאחר תקופה מסויימת נראה מה הן התוצאות, כי על
הבנקים יש בכל זאת אפשרות של הכרונה וטליטה. ייתכן שתבוא הצעה
להפריד בין בנקים גדולים, אגודות-שיתופיות ובנקים קטנים, ולקבוע
אחוזים שונים של ריבית. לאחר שנה נוכל להחליט אם להפעיל את התכנית
בטלואה.

סר. הרובניץ:

אפילו אם תתקבל הצעה כזאת, אין זה משנה
במאומה את נוטח החוק. לאחר שהחוק יתקבל
אפשר יהיה להחליט להפעילו באמצעות הצווים טלבים-טלבים. אפשר להוציא
צו לבנקים ולעת-עתה לא להוציא צווים לשאר נוחני-האשראי.

ז. סוגיא יב:

יש הצעה אחרת: החוק ינוטח באופן שיאפשר
קביעת שער ריבית מכסימלית אך ורק לאשראי
הבנקאי, ואם נרצה, נוכל להרחיב זאת אחר-כך.

סר. הרובניץ:

זאת סוד לעשות. צריך להעניק את הסמכות,
ואח"כ לקבוע את המדיניות: אם תבוצע

טלבים-טלבים, או בנת-אחת.

היור. י. גורי:

אם הצעה זו תתקבל, בצדק יתפרט הדבר
כאילו לפי דעת הכנסת הנגע העיקרי הם
הבנקים, ואילו שאר הגורמים יכולים לעשות כעולה על רוחם.

ז. סובסידי:

הוטמעה כאן הצעה להעביר את סמכויות הוועדה לאיטור הצו אל סלימת-הכנסת. זה מוכיח את אשר נטען קודם: הגורמים הקיצוניים, הנתונים ללחץ דעת-הקהל והרוואים כאן אפשרות לבטלה לטובתם, רוצים להביא לידי כך בטלה החובשים ליציבות המסק לא יוכלו להביע זאת תוך התנגדותם להגבלת הריבית. לחץ זה לא יטפיע עלינו. אם הטמטלה תחליט ללכת בדרך זו, נרשום הסתייגותנו ופרוטוקול והזמן יוכיח אם נהגה הטמטלה בתבונה.

הינ'ר י. גורי:

עלי לקבוע שאף אחד לא הציע לטמטלה לקחת את החוק בחזרה. לפיכך דניט אנו בחוק, ובטעת הדיון יכול כל אחד להציע כל תיקון הנראה לו.

טעיף 3
=====

מ. חזני:

אני מציע לחוק את המלים "לא ידרוש"; מינבי חוטב פעל דרישה בלבד צריך אדם

להיענות.

ד"ר קיסרוב:

הנזק נגרם לא כאשר האיש טקבל את הריבית הטופרות כעבור שנה, אלא ברגע שהוא דורש ריבית זו וההסכם נעשה לפי זה. הייתי מעדיף לחוק את המלים "לא יקבל" על מחיקת המלים "לא ידרוש".

טעיף 4
=====

טין הערות.

טעיף 5
=====

הינ'ר י. גורי:

חוטבני כי הלה "בדרש" היא פחותת כאן.

ד"ר קיסרוב:

אם אדם מוכיח לביהמ"ש כי טעה שפנה לבנק מטויל דרשו מטנו ריבית טופרות, מטמט

הדבר עילה לחביעה.

הינ'ר י. גורי:

אם כך, התשלום צריך להיעשות לקופת המדינה ומינבי רואה מדוע זכאי הלורה לרווח.

מ. חזני:

חוטבני מצדיך לקבוע באופן כללי כי במקרה והלורה טיל ריבית טופרות, מינבי המלורה להחזיר לו את ההפרט, אולם הכפל טהו בבחינת קנס, טגייע לקופת המדינה.

טעיף 6
=====

הינ'ר י. גורי:

אם מטמירים את הקביעה לטיקול-דעונו של המזרח, מי-מטטר להעביט אותו על טיקול טוטעה. מי-מטטר לתבוע טן המזרח להיות מחוקק לעצמו.

טוב

ישיבת ועדת הכספים
5.12.56

בוועדה הטייעצת של הבנק היתה התנגדות כללית לסעיף זה.

מר הרובניץ:

מ. חזני: אין הצדקה להטיל על אזרח חובה לקבוע דבר אשר לא נקבע בחוק. שנית, אינני חושב שצריך להשאיר את ההכרעה בענין כזה לשופט, כי זהו ענין כלכלי וייתכן ששופטים שונים יחזו דעתם באופן שונה.

ד"ר קיסטרוב:

כנציג הממשלה חייב אני להגן על סעיף זה, אך ברור שקשה לקבל את ההנחה כי הממשלה אשר בידה הסמכות לקבוע את גובה הריבית ע"י צו לא תעשה את הדבר, ויטעו את הקביעה בידי האזרח. עט זאת, כדאי לשקול הצעה להעניק סמכות לבתי-המשפט לקבוע כי במקרה מסויים נלקחה ריבית מופרזת מתוך ניצול מצב של דוחק. תקנה כזאת קיימת הן בחוק האנגלי והן בחוק הגרמני.

מר הרובניץ:

זוהי הצעה מתקבלת על הדעת אשר לא הייתי מתנגד לה, אולם אין היא מטמעת מסעיף זה.

הי"ר י. גורני:

אפשר לסתם כי לפי דעת הוועדה כולה סעיף 6 כמוצע כאן איננו מתקבל על הדעת.

7
====

אין הערות.

8
====

מ. חזני: ברור לי שמוכרחים להסכים להסתמכות ביהמ"ס על עדותו של איש אחד בלבד, כי בדרך-כלל אין עסקות כאלו נעשות בנוכחות אנשים נוספים. בכל זאת אני מציע לשקול את הדבר שנית, כי בדרך זו נוצרת אפשרות להעליל על אדם שדרס כביכול ריבית קצוצה, מבלי שיוכל להתגונן כראוי.

ד"ר קיסטרוב:

אין בכך כל חידוש לגבי הטבע הקיים.

9
====

י. אפרתי: סעיף זה מאפשר למעשה כי ההצמדה על הלוחות תוטל בוסף לריבית המכסימלית שתקבע בחוק. אם טציעים כאן שהריבית המכסימלית תהיה 10%, הרי שלגבי הלוחות תגיע הריבית אפילו ל-16-17%, אם הן ניתנו בהצמדה. הפקדונות אשר בכנסים אינם בהצמדה. כל ענין ההצמדה מכניס לכללה הישראלית מוטג חדש, והוא עלול לשבש את הכלכלה באופן יסודי.

מר הרובניץ:

טר-האוצר רטאי להוציא צו אחד או שני צווים, ולפיכך יוכל להוציא צו מיוחד לקביעת מכסימום הריבית לגבי הלוחות הניתנות בהצמדה.

ז. צור:

קיימת עובדה שהצמדה הונהגה במשק, ואי-אפשר לבטלה. את הפתרון יש לראות בהוצאת צו מיוחד לגבי סקרים אלה.

ד"ר קיסטרוב:

בתי-המשפט הכשירו כבר את סעיפי ההצמדה שנקבעו בחוקים שונים. ניתן רק לקבוע ריבית נמוכה יותר לגבי הלוחות שטוג זה, כפי שהוצע כאן, במסגרת הצו שיוצא ע"י שר האוצר לפי סעיף 2, בין שיוצא צו אחד ובין שיוצאו שני צווים.

א. הרצאה:

צריך לומר את הדבר ברורות בתוך החוק עצמו, כדי שיהיה ברור גם לציבור שהריבית אטר תיקבע באופן הללי לא תהיה נוספת על ההצמדה. עובדה היא שבכלל ההצמדה הגענו כבר לריבית הטסתכמת למעשה ב-50-60%.

הי"ד י. גורי:

צריך תמיד להביא בחשבון שאנו מאשרים הצמדה לגבי אגרות-חוב ממלכיות, כך לא ייתכן לקבוע הצמדה כאשר מדובר על חוב של הממשלה וביטול הצמדה - כפי שבעצם מציע חבר הכנסת מפרמי - כאשר מדובר על אגרות צריך להחזיר לממשלה.

י. מפרמי:

אני רוצה לייקבע בחוק כי הריבית לגבי הלוואות שלו תיקבע בצו מיוחד.

ד"ר קיסרוב:

זהו רק חוק-מסגרת שאיננו מחייב בכלל הוצאת צוים.

מר הרוביץ:

אין צורך לקבוע זאת בחוק, אך ברור שהצוים יוצאו בסמך להוצאת החוק, והדבר יהיה בידיעת הוועדה, אני חושב שאפשר להסתפק בכך שיו"ר ועדת הכספים יצהיר בנאום בכנסת כי החלטת הוועדה היא ליקבוע שער נפרד להלוואות בהצמדה.

ז. טרזאייב:

אני חושב כי למעשה אין מקום לסענותיו של חבר הכנסת מפרמי, כאשר ההלוואות הניתנות ע"י הממשלה כיום בהצמדה קובעות ריבית של 5%, 6. במציאות יהיה אפוא שער הריבית להלוואות שלו לא יותר מ-9-10% ממילא.

מר הרוביץ:

אין ספק שלגבי הלוואות בהצמדה צריך שער הריבית להיות נמוך יותר, ודובר על 5%.

י. מפרמי:

אני מציע למחוק את הסעיף.

טעיף 10
=====

ח. רובינ:

טובינה הניסוח המשפטי, יש לשים לב לכך לאם מבטלים את החוקים הטפורטים כגון ביטול מלא, יש למחוק את הביטול ההלקי שנקבע בחוק הבנק (סעיף 78). כמו-כן אני חושב כי במקום לומר "החוקים הנ"ל יבוטלו" מוטב לומר "החוקים הנ"ל אינם חלים", כי למעשה מבטלים את חוקי החוקים העותומניים בהדינת-ישראל, אך לא בכלל.

מ. חזני:

אני מציע לסקול טוב עם אין מקום לרטרואקטיביות, עם מישהו התחייב לפני הניסוח לתוקף של חוק זה לשלם ריבית מופרזת, אינני רואה סיבה מדוע ימשיך לשלם ריבית כזאת גם לאחר הניסוח לתוקף של החוק.

מר הרוביץ:

בניה שהמלווה כבר שיעבד את המשלומים שהוא יקבל. בשעה שערך את ההוצאה הוא לא היה בלתי-חוקי, ואי-אפשר להוציא מדי פעם חוקים המבטלים הסכמים קיימים.

ד"ר קיסרוב:

אילו נתקבלה הצעה זו, חייבים היו הלווים למיניהם להחזיר את ההלוואות שקיבלו, כי הטלווים יכולים לסעון שלולא התנאים שנקבעו אותה שעה לא היו נוהגים את ההלוואה.

מ. חזני:

עם כך, אני מציע שהריבית המכסימלית תחול לפחות על הלוואות שניתנו בהצמדה, שהן הלוואות לטווח גרוך וצריך יהיה לשלם את הריבית עוד לפני רבות.

ג. צור:

ה עמי כי הצו שיוצא על ידי שר האוצר יונח להילווה הכנסת.

הינ'ר י. גורני:

זה מבטל למעשה את המכירת החקיקתי המכונה "צו".

ח. רוננין:

מבחינת חטיבותו אין ענין זה נוהל מצו לשינוי מעריך המכס, המונח להילווה הכנסת. יש לדבר גם ערך איבורי, בעיקר בקופה הרגומה עד אשר יתקבל הדבר כנוהג בציבור, כדי שלא תהיה הרגמה של מן מידה מדינה הנרשמת בישיבות סגורות של ועדה.

ט. סוזאניב:

הניסוקים בגד האעה זו חזקים לא פחות: בדיון בכנסת יעשה רושם סצויין טי שינאס על ריבית מססימלית של 5%, אם כי ידוע לכל מלה היוצבים מאן להדבר יהרוס את המסק.

הינ'ר י. גורני:

הכנסת עונקת בקביעת עקרונות לטדיניות הממשלה, בקווים רחבים בלבד. משום כן היא מקבלת חוק-מסגרת זה אשר בג דק להפטר לה לקבוע את אחוז הריבית המכסימלית ע"י צו. ביצוע המדיניות חייב להיות נהון בידי מכלי'ר גמיש, כסייג היחיד של תקופחנה תוך כיסוס במכ"ר זה זכויותיו של הפרלמנט. זכויות אלו הובטחו במידה מסוימת טעה בקבע כי הצווים יוצאו ע"י שר האוצר באיסורה של וידר הכספים. בענין זה קיבלה ועדת הכספים דלגציה על ממכויות הכנסת.

ח. רוננין:

מאד ל טעמי להניח שוועדת הכספים תחננה להצעה של האוצר.

הינ'ר י. גורני:

בשבוע הגו נעבור על החוק בקריאה שניה, תוך עריכת הבעות. לפני כן יופיע בפני הוועדה ד"ר ברט, ע"י בקשתו.

(הישיבה נועלה ב'עה 12.00)